

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวดที่ 4 ซึ่งเป็นทิศทางของกระบวนการจัดการศึกษาของชาติทุกระดับ สำหรับเป็นแนวทางในการจัดหลักสูตรการเรียนรู้อของผู้ที่เกี่ยวข้อง ที่ถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ซึ่งมาตรา 22 บัญญัติว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ และมาตรา 24 บัญญัติว่าในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกใช้ทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาเพื่อป้องกันและแก้ปัญหาจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ต่าง ๆ อย่างสมดุล รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในกลุ่มวิชาส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน ตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อให้เอื้อต่อการเรียนรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้และการเรียนรู้จากแหล่งวิทยาการต่าง ๆ และจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่มีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545 : 2-7)

นโยบายรัฐบาลปัจจุบันได้มุ่งเน้นการบริหารทรัพยากรบุคคลและการจัดองค์กรภาครัฐให้สอดคล้องกับทิศทางการนำพาประเทศไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน สังคมมีความเข้มแข็ง และประชาชนมีความสุขด้วยการดำรงชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยให้การรับราชการมีความเป็นมืออาชีพ ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถดำรงชีพอย่างพอเพียงมีมโนสุจริต ตลอดจนมีสมรรถนะ ชีคความสามารถในการให้บริการประชาชน ตามแนวทางพระราชทานเข้าใจ เข้าถึง และพัฒนาสร้างบุคลากรที่มีคุณภาพ ยึดมั่นความซื่อสัตย์สุจริต คุณธรรม จริยธรรม เพื่อสร้างมาตรฐานการบริหารจัดการ โครงการที่ดี เร่งรัดการปฏิรูปการศึกษาโดยยึดคุณธรรมนำความรู้

มุ่งมันที่จะขยายโอกาสทางการศึกษาของประชาชนให้กว้างขวางและทั่วถึง โดยคำนึงถึงการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ เสริมสร้างความตระหนักในคุณค่าของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงความเสมอภาค สันติวิธี วิถีชีวิตประชาธิปไตย พัฒนาคน โดยใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความร่วมมือของสถาบันครอบครัว ชุมชน สถาบันทางศาสนา และสถาบันการศึกษา การจัดการศึกษา จะเน้นการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่สถานศึกษาและท้องถิ่น รวมทั้งการมีส่วนร่วมของประชาชนและภาคเอกชนเพื่อให้เกิดการศึกษาสร้างคนและสร้างความรู้สู่สังคมคุณธรรม คุณภาพ สมรรถภาพ และประสิทธิภาพ (ธีระ รุญเจริญ. 2550 : 32)

การปฏิรูปการศึกษา คือ การปฏิรูปการเรียนการสอน หรือที่ใช้คำใหม่ว่าการปฏิรูปการเรียนรู้ หัวใจของการปฏิรูปการเรียนรู้ คือ ความรักของครูที่เอาใจใส่เข้าใจนักเรียนและมีใจให้แก่การสอน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545 : 7) สอดคล้องกับความคิดเห็นของ ประเวศ วะสี (2544 : 3) ที่กล่าวว่า หัวใจของการปฏิรูปการศึกษา คือ การปฏิรูปการเรียนรู้ หัวใจของการปฏิรูปการเรียนรู้ คือ การปฏิรูปจากการยึดวิชาเป็นตัวตั้งมาเป็นยึดมนุษย์หรือผู้เรียนเป็นตัวตั้ง หรือที่เรียกว่า ผู้เรียนสำคัญที่สุด และสำนักนโยบายและแผนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ (2542 : 1-30) ได้สรุปสาระของการปฏิรูปการศึกษาคณะราชบัณฑิตยสถานแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ไว้ 8 ด้านดังนี้ ด้านความเสมอภาคของโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านคุณภาพมาตรฐานการศึกษา ด้านระบบบริหารและการสนับสนุนทางการศึกษา ด้านครูคณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ด้านหลักสูตร ด้านกระบวนการเรียนรู้ ด้านทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา ด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีหลายวิธีแต่ละวิธีแตกต่างกันไป โดยมีครูเป็นบุคคลสำคัญที่จะต้องนำวิธีการต่าง ๆ นั้นมาใช้กับนักเรียนตามศักยภาพ สภาพแวดล้อมและธรรมชาติ ในการเรียนการสอนแต่ละครั้งอาจจะต้องใช้หลายๆ วิธีร่วมกันโดยผู้ที่จะนำไปประยุกต์ใช้ได้ที่ดีที่สุดคือครูนั่นเอง โครงการเป็นกิจกรรมหนึ่งที่นักเรียนได้มีโอกาสฝึกทำงานด้วยตัวเอง เริ่มตั้งแต่การคิดหาปัญหา ซึ่งจะต้องเป็นปัญหาที่นักเรียนสนใจอยากค้นหาคำตอบ (ถิศา ภูเกียรติ และวรนาถ วัชราร. 2544 : 46) การจัดการเรียนการสอนจึงต้องเน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ นั่นคือให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ และให้การเรียนรู้เกิดขึ้นที่ตัวผู้เรียน ครูแสดงบทบาทในการอำนวยความสะดวกในการเรียนมากกว่าเป็นผู้ให้ความรู้แก่นักเรียน เพื่อให้ผู้เรียนสร้างและหาความรู้ด้วยตนเอง การจัดการเรียนรู้มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ การจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริม

การใช้สติปัญญาในด้านการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ตัดสินใจแก้ปัญหาและลงมือปฏิบัติจริงมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและแหล่งเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองจากการปฏิบัติจริง สอดคล้องกับชีวิตจริง โดยจัดเป็นหน่วยการเรียนรู้ที่บูรณาการเพื่อการเรียนรู้ในลักษณะองค์รวม นั่นคือการเรียนรู้จากการปฏิบัติโครงการงาน (ปียานี สมบูรณ์ทรัพย์. 2544 : 2-3) การเรียนแบบให้ผู้เรียนจัดโครงการตามความสนใจของผู้เรียนนับเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสวงหาประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีความหมายต่อชีวิตประจำวันมากยิ่งขึ้น และสามารถแสดงออกโดยใช้ศักยภาพที่มีอยู่ในตนเอง ได้อย่างกว้างขวาง ผู้เรียนจะได้รับการกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริงที่เป็น การสื่อสาร และสภาพการที่แท้จริง ดังนั้น การกำหนดงานตามความต้องการของผู้เรียนจึงเป็นเป้าหมายหลักที่สำคัญที่สุดผู้เรียนสามารถเลือกงานที่ต้องการจะทำตามแรงจูงใจของตนเองเป็นหลัก (สมศักดิ์ ภู่วิภาดาพรรณ. 2544 : 81)

การจัดกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งเน้นทักษะกระบวนการคิด การจัดการเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้ป้องกันและปัญหาการจัดการกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน ปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ อำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2544 : 2-3) โรงเรียนส่วนใหญ่จะประสบปัญหาในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งการจัดการเรียนการสอนที่จะให้นักเรียนพัฒนาความรู้ ทักษะและเจตคติ เพื่อคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้นั้น จะต้องเปลี่ยนแปลงบทบาทการสอน จากการสอนโดยมีครูเป็นศูนย์กลางมาเป็นการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ทุกขั้นตอน ผู้เรียนจะได้ทำกิจกรรมที่หลากหลาย ทั้งเป็นกลุ่มและรายบุคคลได้สังเกตสิ่งต่าง ๆ รอบตัว ได้พัฒนากระบวนการคิด เป็นการวางแผนและลงมือปฏิบัติซึ่งจะนำไปสู่องค์ความรู้ในเรื่องต่าง ๆ ที่ผู้เรียนสนใจ กิจกรรมการเรียนรู้โดยโครงการจึงเป็นกิจกรรมหนึ่งที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง (รุ่ง แก้วแดง. 2543 : 43) ซึ่งมีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 ที่เน้นความสำคัญจะต้องพัฒนาคนให้เต็มศักยภาพทุกด้านเพื่อเป็นพลังพัฒนาของประเทศในอนาคต การศึกษาต้องปฏิรูปให้โรงเรียนเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ผู้สอนเป็นผู้จัดการที่สร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เชิงบวก ผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ คือครูที่จะต้องเปลี่ยนแปลงบทบาทในการจัดการศึกษาใหม่โดยเป็นผู้เอื้ออำนวย กระตุ้นการเรียนรู้ (Facilitator) และจัดการที่ภาพธรรมชาติการเรียนรู้ของผู้เรียนมีความรับผิดชอบ

ต่อการจัดกระบวนการ และวินิจฉัยเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมทั้งการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับการเสริมสร้างศักยภาพการเรียนรู้ของแต่ละบุคคลให้เจริญได้ถึงขีดสุด โดยการจัดกระบวนการเรียนรู้และการสอนตามสภาพจริง (Authentic Learning) รวมทั้งการประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) อวรณ์ เชาวัญญ. 2541 : 2)

การสอนโดยโครงงานเป็นการสอนให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติเพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะและสร้างผลผลิตที่มีคุณภาพ ระเบียบวิธีดำเนินการเป็นวิธีทางวิทยาศาสตร์ จุดประสงค์หลักของการออกแบบโครงงานต้องการให้นักเรียนรู้จักสังเกต รู้จักตั้งคำถาม รู้จักตั้งสมมติฐาน รู้จักวิธีการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เพื่อตอบคำถามที่ตนเองอยากรู้สามารถสรุปและทำความเข้าใจกับสิ่งที่ค้นพบ โครงงานอาจทำในเวลาเรียนหรือนอกเวลาเรียนก็ได้การเรียนการสอนแบบโครงงานเป็นการเปิดโอกาสเลือกสิ่งที่ผู้เรียนเลือกศึกษาหรือโครงการที่สนใจจะทำการสอนโดยโครงงานจึงไม่ใช่เรื่องยากเกินความสามารถของครูที่จะทำ แต่ต้องอาศัยทักษะและการจัดการ ทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองในการอ่านศึกษาค้นคว้าให้มีความรู้มากกว่านักเรียนค่อนข้างมากด้วย (สุพล วงสิน. 2543 : 13-14) ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ที่เน้นผู้เรียนลงมือปฏิบัติในรูปของโครงงานเป็นการบูรณาการความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ที่ได้จากการเรียนรู้มากำหนดโครงงานและการปฏิบัติงาน (สมชัย โกมล และคณะ. 2533 : 38) ดังนั้นการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน จึงเป็นเทคนิคหนึ่งที่จะช่วยให้การปฏิรูปการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนสำคัญที่สุด บังเกิดผล เนื่องจากการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตาม ความสนใจได้อย่างลึกซึ้ง มีระบบเป็นขั้นตอน และต่อเนื่องอย่างเต็มศักยภาพด้วยการปฏิบัติจริง ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายภายใต้คำชี้แนะของครูที่ปรึกษา (พิสมัย มิ่งฉาย. 2544 : 3) การสอนให้นักเรียนได้เรียนวิชาโครงงานนั้น นอกจากจะมีคุณค่าทางด้านการศึกษาให้นักเรียนมีความรู้ความชำนาญ และมีความมั่นใจในการนำเอาวิธีการทางวิทยาศาสตร์ไปใช้ในการแก้ปัญหา หรือค้นคว้าหาความรู้ต่าง ๆ ด้วยตนเองแล้ว ยังจะให้คุณค่าอื่น ๆ คือ รู้จักตอบปัญหา โดยใช้กระบวนการวิทยาศาสตร์ ได้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ในเรื่องที่ตนสนใจอย่างลึกซึ้งกว่าการสอนของครู นักเรียนได้แสดงความสามารถพิเศษของตน และใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ (วิมลศรี สุวรรณรัตน์ และคณะ. 2543 : 4) การพัฒนาบุคลากรเพื่อให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงงานจึงเป็นวิธีการหนึ่งที่จะสามารถส่งผลให้ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญประสบความสำเร็จได้

ปัญหาที่พบจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงงาน โรงเรียนเทศบาลศรีสวัสดิ์วิทยา สังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม พบว่า ครูยังไม่มีความรู้ความเข้าใจ

วิธีการสอนแบบโครงการครูยังสอนโดยยึดตำราเป็นหลัก และครูเป็นผู้บรรยาย ผู้เรียนไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน ไม่ใช่สื่อที่หลากหลาย ครูผู้สอนส่วนใหญ่ยังมีปัญหาเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงการ ครูขาดความพร้อมในการใช้หลักสูตร ครูไม่สามารถสอนให้ผู้เรียนเกิดการคิดวิเคราะห์สังเคราะห์ เน้นให้ผู้เรียนจดจำเนื้อหาเพียงอย่างเดียว ซึ่งไม่เป็นการส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ หาความรู้ด้วยตนเอง และเชื่อมโยงนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ และจากรายงานการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ได้ให้ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาสถานศึกษาในด้านผู้เรียน (โรงเรียนเทศบาลศรีสวัสดิ์วิทยา. 2548 : 1-4) ดังนี้

1. ผู้เรียนควรได้รับการฝึกฝนการฝึกกระบวนการคิดให้มากเนื่องจากผู้เรียนส่วนมากยังคิดไม่เป็นระบบอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ผู้เรียนระดับปฐมวัยควรฝึกให้มีความกล้าแสดงออกให้มากและมีความมั่นใจในตนเองโดยผ่านกิจกรรมการแนะนำตนเอง การรายงานผลหน้าชั้นเรียน การสนทนาซักถามจากภาพ และควรให้ทั่วถึงทุกกลุ่มผู้เรียน

2. ผู้เรียนควรได้รับการพัฒนาคุณภาพทางวิชาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ โดยผ่านกิจกรรม สื่อ ที่หลากหลาย โดยเฉพาะสื่อจะต้องเข้าใจและทำให้ผู้เรียนสนุกกับการเรียนรู้ ไม่กังวลหรือกล้าแสดงออก สื่อดังกล่าวแก่ CD-ROM, CAI, CD เพลง เป็นต้น

3. ผู้เรียนควรได้รับการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ในสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์เป็นการด่วนโดยผ่านกิจกรรม 2 แนวทางที่สำคัญ คือ การสอนซ่อมเด็กอ่อนหรือการสอนเสริมเด็กเก่ง ครูจะต้องคัดกรองผู้เรียนและเลือกแนวทางที่จะพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ โดยค่อยๆ ยกเป้าหมายและทบทวนเป้าหมายเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่องส่วนด้านครูมีดังนี้

3.1 ควรใช้การแลกเปลี่ยนเรียนรู้หรือใช้โรงเรียนเป็นฐานการพัฒนาบุคลากรในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้โดยพิจารณาใช้ครูต้นแบบ ครูแกนนำที่มีศักยภาพ เป็นที่เล็งในการพัฒนา และประการสำคัญคือกำหนดเป้าหมายให้ครูทุกคนสามารถใช้สื่อเทคโนโลยีให้ได้ทุกคน เพื่อจะได้ใช้เป็นเครื่องมือหรือสื่อการเรียนการสอนเพื่อจะนำไปสู่เป้าหมายที่สูงกว่าคือการบริการจัดการแบบ Top Star

3.2 สถานศึกษาควรพิจารณาจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ โดยพิจารณาเฉพาะกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ต่ำมาก ๆ เช่น การจัดกิจกรรมค่ายคณิตศาสตร์ ค่ายปรับพื้นฐานทางภาษาทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) เป็นต้น การจัดกิจกรรมดังกล่าวสถานศึกษาควรพิจารณาวางแผนร่วมกันภายในกลุ่มพัฒนาคุณภาพทางวิชาการ หลาย ๆ สถานศึกษาที่มีปัญหาใกล้เคียงกันเพื่อให้มีพลังมีบุคลากร เข้ามา มีส่วนร่วม

พัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นระบบและเน้นความเข้มข้นในสาระหลักสูตรที่จะใช้ รวมทั้งหวังผลสำเร็จในระดับสูง

ดังนั้นการพัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้โดยให้ครูมีความรู้ความเข้าใจ และมีทักษะปฏิบัติจึงมีความสำคัญและจำเป็น เพื่อให้ครูสามารถปฏิบัติการได้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อปฏิบัติและสนับสนุนส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้กิจกรรม โครงการ ผู้เรียน ได้รับการพัฒนาคุณภาพการเรียนอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นต่อไป (โรงเรียนเทศบาลศรีสวัสดิ์วิทยา. 2549 : 47)

ผู้วิจัยในฐานะรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการมีหน้าที่จะต้องสร้างความตระหนักให้เกิดการเปลี่ยนแปลงให้ครูปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนการสอน จึงมีความสนใจที่จะพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงการ โดยใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการที่ประกอบด้วย กิจกรรมบรรยาย การฝึกปฏิบัติ การเสนอผลงาน และอภิปรายกลยุทธ์การนิเทศที่ประกอบด้วย การกำหนดกิจกรรมการตรวจประเมินแผนการสอน การสังเกตการสอนให้ครูมีความรู้และความสามารถจัดการเรียนแบบโครงการได้ เพื่อประโยชน์ต่อการยกระดับคุณภาพของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพประสิทธิผลได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้แบบโครงการให้มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

กรอบแนวคิดการวิจัย

การพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ โรงเรียนเทศบาลศรีสวัสดิ์วิทยา สังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งการนำกรอบแนวคิดเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้กลยุทธ์ในการพัฒนา มาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย ครั้งนี้ประกอบด้วย

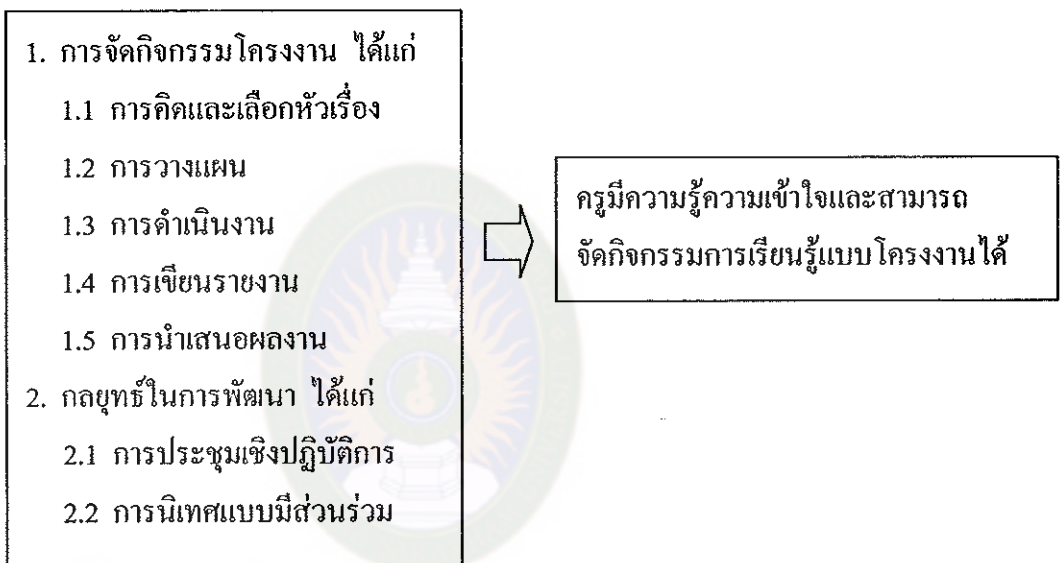
1. การจัดกิจกรรมโครงการ ได้แก่

- 1.1 การคิดและเลือกหัวเรื่อง
- 1.2 การวางแผน
- 1.3 การดำเนินงาน
- 1.4 การเขียนรายงาน

- 1.5 การนำเสนอผลงาน
2. กลยุทธ์ในการพัฒนา ได้แก่
 - 2.1 การประชุมเชิงปฏิบัติการ
 - 2.2 การนิเทศแบบมีส่วนร่วม

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากร ได้แก่ ครู จำนวน 20 คน โรงเรียนเทศบาลศรีสวัสดิ์ สังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่

2.1.1 การจัดกิจกรรมโครงการ ได้แก่

- 1) การคิดและเลือกหัวเรื่อง
- 2) การวางแผน
- 3) การดำเนินงาน
- 4) การเขียนรายงาน
- 5) การนำเสนอผลงาน

2.1.2 กลยุทธ์ในการพัฒนา ได้แก่

- 1) การประชุมเชิงปฏิบัติการ
- 2) การนิเทศแบบมีส่วนร่วม

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ครูมีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน

3. ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

ปีการศึกษา 2550

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. โครงงาน หมายถึง แผนงานหรือกิจกรรมที่มีการกำหนดรูปแบบการทำงานอย่างมีระบบที่ชัดเจนเพื่อให้สามารถผลิตชิ้นงานหรือผลงานที่สัมพันธ์กับหลักสูตรและนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ผู้เรียนอาจทำเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มก็ได้

2. การพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน หมายถึง วิธีการหรือกระบวนการดำเนินการให้ครู โรงเรียนเทศบาลศรีสวัสดิ์วิทยา ผู้ปฏิบัติการสอนได้เพิ่มพูนความรู้ ความสามารถในการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานและสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ โครงงานได้ ประกอบด้วย

2.1. การคิดและเลือกหัวข้อเรื่อง หมายถึง ความสามารถในการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนคิดหาหัวข้อเรื่องที่จะทำโครงงาน โดยสิ่งที่จะนำมากำหนดเป็นหัวข้อเรื่อง โครงงาน จะได้มาจาก ปัญหา คำถาม หรือความอยากรู้อยากเห็นในเรื่องต่าง ๆ ของผู้เรียน

2.2 การวางแผน หมายถึง การให้คำปรึกษา การเขียนเค้าโครงของโครงงาน ซึ่งเป็นการสร้างแผนที่ความคิด นำเอาภาพของงาน และภาพความสำคัญของโครงงานที่วิเคราะห์ไว้มาจัดทำรายละเอียด เพื่อแสดงแนวคิด แผน และขั้นตอนการทำโครงงาน โดยครูเป็นผู้คอยแนะนำ ให้คำปรึกษา

2.3 การดำเนินงาน หมายถึง การให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ การดำเนินงานลงมือปฏิบัติงานตามแผนงานที่กำหนดไว้ในเค้าโครงของโครงงาน โดยครูเป็นผู้คอยควบคุมอำนวยความสะดวก

2.4 การเขียนรายงาน หมายถึง การให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือ การสรุป รายงาน ผลการดำเนินงาน โครงงานเพื่อให้ผู้อื่นได้ทราบถึงแนวคิด วิธีดำเนินงาน ผลที่ได้รับ ตลอดจนข้อสรุป ข้อเสนอแนะต่าง ๆ เกี่ยวกับโครงงาน

2.5 การนำเสนอผลงาน หมายถึง ขั้นตอนสุดท้ายของการทำโครงการ เป็นวิธีหนึ่งที่จะให้ผู้อื่นรับรู้และเข้าใจถึงผลงานนั้น การนำเสนอผลงานทำได้หลายรูปแบบขึ้นอยู่กับความเหมาะสมกับประเภทของโครงการ เนื้อหา เวลา ระดับของผู้เรียน

3. ประสิทธิภาพ หมายถึง คุณภาพของการพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ ที่สำเร็จตามวัตถุประสงค์

4. ประสิทธิภาพ หมายถึง ความก้าวหน้าในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการของครูที่สามารถเปลี่ยนแปลงไปในทางที่สูงขึ้นหลังจากใช้กลยุทธ์ในการพัฒนาซึ่งได้แก่การประชุมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศแบบมีส่วนร่วม

5. การประชุมเชิงปฏิบัติการ หมายถึง เป็นการจัดให้ผู้เข้ารับการประชุมได้ลงมือปฏิบัติจริงในกิจกรรมนั้น ๆ เพื่อแก้ปัญหาตามวัตถุประสงค์ของการประชุม และนำประสบการณ์ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

6. การนิเทศแบบมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการบริหารการศึกษา โดยเป็นกระบวนการร่วมมือกันระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ ได้ชี้แนะ แนะนำ การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและบรรลุตามวัตถุประสงค์ของครู โรงเรียนเทศบาลศรีสวัสดิ์วิทยาในการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ

7. การจัดการเรียนรู้แบบโครงการ หมายถึง การออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ลักษณะของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่มีคุณภาพเพื่อนำไปทดลองใช้ให้เหมาะสมกับครู

8. โรงเรียนเทศบาลศรีสวัสดิ์วิทยา หมายถึง โรงเรียนที่เปิดสอนการศึกษาภาคบังคับในเขตเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เป็นข้อมูลและสารสนเทศสำหรับโรงเรียนเทศบาลศรีสวัสดิ์ สังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการได้อย่างต่อเนื่องให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป